

Motion till riksdagen 2008/09:Sk371

av **Claes-Göran Brandin och Lars Mejern Larsson**
(s)

Svartarbete och oseriös verksamhet inom byggbranschen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om legitimationsplikt och närvaroredovisning på byggarbetsplatser samt att dessa krav även ska omfatta entreprenörer och underentreprenörer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om personalliggare i byggbranschen och oanmälda kontroller av dessa.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om individuell redovisning av skatter och avgifter inom byggbranschen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en restriktivare hållning till F-skattsedel till personer dömda för skattefusk och ekonomisk brottslighet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av lagstiftning mot bulvaner och målvakter inom byggbranschen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ställa krav på skriftliga avtal vid uthyrning av arbetskraft för att försvåra oseriös verksamhet.¹
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skatteverket bör verka för att vissa offentliga uppgifter om företag ska finnas tillgängliga via Internet samt utveckla sin informationsverksamhet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvärdera omvänd skattskyldighet för moms på byggtjänster.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bekämpa missbruk av ersättningar från olika delar av välfärdsystemet.

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 6 hänvisat till AU.

Motivering

Byggbranschen i samverkan, som består av byggfacken och byggarbetsgivarna, tar avstånd från svartarbete och annan oseriös verksamhet inom byggsektorn. Från fack och arbetsgivare finns en gemensam vilja att få en sund konkurrens inom byggbranschen och åstadkomma säkra arbetsförhållanden för de anställda. De många olyckor som under året drabbat byggarbetsplatser är oroande tecken som kan bero på just bristande ordning och reda ute på arbetsplatserna. Inte minst därför borde byggbranschens krav i åtgärdsprogrammet Byggbranschen i samverkan i stort antas av riksdagen.

Många av de krav som finns i programmet skulle också kunna tillämpas i andra branscher inte minst personalliggare och oanmälda kontrollbesök av Skatteverkets personal.

Vi menar att riksdagen bör ställa sig bakom följande krav i programmet:

Inför ID06 – Allmänna bestämmelser om legitimationsplikt och närvaroredovisning på byggarbetsplatserna. ID06 innebär krav på behörighetskort för företagens medarbetare, underentreprenörer och för medarbetare från uthyrningsföretag samt registrering av alla som vistats på arbetsplatsen. Namnbrickor är till för att göra arbetsplatsen mindre anonym. Närvaroredovisning med hjälp av behörighetskort bidrar till en effektivare och säkrare arbetsplats samtidigt som den gör det möjligt för Skatteverket att i efterhand stämma av vilka som arbetat på en viss arbetsplats. Byggföretaget NCC tillämpar redan ID06 och bostadsbolaget Poseidon i Göteborg ställer också krav på det.

Beställarna bör i kontraktshandlingarna uppmuntras kräva att entreprenörer och underentreprenörer följer reglerna om legitimationsplikt och närvaroredovisning.

Där ska även rätten till uppföljning på arbetsplatsen framgå. Om svartarbete ska kunna förhindras är det viktigt att både beställare och entreprenörer verkar gemensamt för att dessa rutiner följs och att beställare, företag och anställda har en avståndstagande attityd till svartarbete.

Skatteverket ska få möjlighet att oanmält besöka byggföretag/arbetsplats för kontroll av närvaroredovisningen. För restauranger och frisörer har införts en lag om att dessa ska ha en personalliggare samt att Skatteverket ska få möjlighet att oanmält kontrollera liggaren mot de faktiska förhållandena. Projektet med personalliggare har varit ytterst framgångsrikt och bör inte minst därför nu också börja gälla inom byggbranschen.

Idag ska företag redovisa sina skatter och avgifter i en klumpsumma månadsvis. Av denna redovisning framgår inte hur många anställda som inbetalningen avser. En inbetalning på 50 000 kronor kan gälla för 4 anställda likaväl som för 40. Oseriösa aktörer kan upprätthålla en legitim fasad genom att sköta sina inbetalningar men på en felaktig nivå. Genom individuell skattedeclaration (iSKD) d.v.s. att koppla inbetalningen till enskilda individer så försvåras redovisning av oriktiga siffror och det skapas möjlighet att bedöma realismen i inbetalningen. Den anställde ska också själv kunna kontrollera att skatter och avgifter är inbetalda för honom/henne. På så vis kan den anställde säkerställa att arbetsgivaravgift och preliminär skatt har betalats in. Med dagens moderna teknik innebär förslaget försumbart merarbete för företagen.

Fel! Okänt namn på

Det är idag inga problem att få F-skattsedel. Skatteverket har visat att antalet F-skattsedelsinnehavare stadigt ökat. Antalet ansökningar år 2006 var 78 876 och bara en procent, 784 stycken, avslogs. Därför bör snarare kraven på de personer och företag som ansöker om F-skatt skärpas. En tuffare ”vandelprövning” måste ske så att F-skattsedel inte beviljas företag där företagsledare och styrelsemedlemmar tidigare dömts för skattefusk och annan ekonomisk brottslighet.

Bulvaner och så kallade målvakter måste stoppas. I beskrivningar av de olika typer av ”härvor” som förekommer i byggbranschen finns ofta en rad företag i underleverantörsleden mellan vilka arbetskraft förmedlas och fakturering sker. De personer som ska redovisa verksamheten byts ständigt ut. Företagen har kort livslängd. De försätts regelmässigt i konkurs till följd av skönbeskattning av mervärdesskatt och arbetsgivaravgifter. Bulvaner och ”målvakter” förekommer systematiskt i styrelsen för dessa bolag. Det behövs lagstiftning mot dessa två företeelser.

I den gällande lagen finns inga krav på att uthyrd arbetskraft ska redovisas på något sätt. Det är därför troligt att lagstiftningen underlättat olika slags svartarbetskonstruktioner. Genom att ställa krav på skriftliga avtal vid uthyrning av arbetskraft försvåras sådan oseriös verksamhet.

Skatteverket bör verka för att vissa offentliga uppgifter om företag ska finnas tillgängliga via Internet. Om beställare av byggtjänster på detta sätt enkelt kan få uppgift om huruvida en tilltänkt entreprenör sköter sina skattebetalningar, är registrerad som arbetsgivare, betalar moms etc. så skulle anlitandet av seriösa entreprenörer underlättas väsentligt. Osund konkurrens från oseriösa byggare skulle genom detta motarbetas.

Skatteverkets informationsverksamhet innebär i korthet att Skatteverket hjälper beställaren med offentliga uppgifter om entreprenörer samt deras underentreprenörer under upphandlingen och löpande under den tid ett projekt pågår. Förebyggande information och tydliga kontaktvägar är viktiga för samarbetet mellan företagen och Skatteverket. Erfarenheterna från de projekt som genomförts är goda. Verksamheten har hittills fokuserat på stora projekt men bör utvecklas till att omfatta även mindre projekt.

Från den 1 juli 2007 infördes omvänd skattskyldighet för moms på byggtjänster.

Det innebär att en beställare som är byggföretag redovisar momsen i sin skattedeklaration och drar av, normalt sett, samma belopp som ingående moms. Systemet innebär att moms på en byggtjänst betalas först när slutkonsumenten (beställare som inte är byggföretag) ska faktureras. Att flytta fram momsredovisningen i entreprenadkedjan förhindrar momsbedrägerier och minskar indirekt risken för svartarbete. Skatteverket bör ges i uppdrag att följa upp hur de nya reglerna tillämpats och ha beredskap för att utveckla reglerna.

Avslutningsvis menar vi att det är det bra om Skatteverket i samverkan med andra myndigheter bekämpar missbruk av ersättningar från olika delar av välfärdsystemet. Den som lyfter a-kassa eller sjukersättningar ska inte samtidigt kunna jobba svart. Svartjobbaren är besläktad med svartfoten, strejkbrytaren. Han är osolidarisk mot sina kamrater och förstör för alla. Skatteverket

Fel! Okänt namn på

har i sin rapport Svartköp och svartjobb i Sverige föreslagit ett system med en central varigenom dagens 60 olika bidragssystem kunde slussa sina pengar. Genom denna samordning kan felaktiga bidragsutbetalningar förhindras. Denna idé bör Skatteverket få möjlighet att arbeta vidare med.

Stockholm den 2 oktober 2008

Claes-Göran Brandin (s)

Lars Mejern Larsson (s)